

Միջազգային գիտական պարբերական

ISSN: 2579 - 2822

ԱԳՐՈՎԻՏՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱ

Հայաստանի ազգային ագրարային համալսարան

AGRISCIENCE AND TECHNOLOGY

Armenian National Agrarian University

АГРОНАУКА И ТЕХНОЛОГИЯ

Национальный аграрный университет Армении

2/66 2019

Երևան 2019

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Ագրարային ճարտարագիտություն

Ա.Պ. Թարվերդյան, Ս.Խ. Պապյան, Ա.Մ. Ետյան, Յ.Յ. Յայրապետյան	Կարտոֆիլահանի ռոտորային կոշտամանրիչ-փոխակրիչի շարժաբերի կինեմատիկական-երկրաչափական պարամետրերի տեսությունը և հաշվարկը	6
Ա.Պ. Թարվերդյան	Գութանի խոփաթեղերի բաևող մակերեսների մաշվածության բնույթը	11
Յ.Յ. Յայրապետյան	Կարտոֆիլահանի ռոտորային կոշտամանրիչի անկյունային արագության կախվածությունը հողակոշտերի քանակից	16
Ռ.Վ. Ղազինյան	Հողատարման մեծության կարգավորումը ջրման դեպքում	20
Ս.Խ. Պապյան, Լ.Գ. Անտոնյան	Լեռնալանջային միաշարք կարտոֆիլահանի մի քանի պարամետրերի որոշումը	23
Դ.Պ. Պետրոսյան, Ս.Վ. Յովհաննիսյան	Մոտոբլոկային կարտոֆիլատնկիչի ժապավենագրալիկավոր ապարատի աշխատանքի հետազոտումը	27
Յ.Վ. Վարդանյան	Սկավառակավոր արգելակային մեխանիզմի ռեսուրսի բարելավումը	31

Ագրարային տնտեսագիտություն և ագրոբիզնես

Կ.Յ. Ավետիսյան, Ա.Ս. Տոնիկյան	Ֆինանսական կայունության գնահատման բացարձակ ցուցանիշների վերլուծությունն ալկոհոլային խմիչքներ արտադրող ընկերություններում	34
Յ.Ս. Թամոյան	Խաղողագործության վիճակը և զարգացման միտումները ՀՀ Վայոց ձորի մարզում	38
Է.Ս. Ղազարյան, Յ.Ս. Թամոյան	Խաղողագինեգործական արտադրանքի շուկան և տնտեսական նշանակությունը Հայաստանում	42
Ա.Է. Մեծլումյան	Ֆինանսական արդյունքների հաշվառման հիմնախնդիրները ագրոպարենային ոլորտում	46
Ա.Ա. Մինասյան, Ա.Գ. Ալեքսանյան	Էլեկտրոնային կառավարման զարգացման մակարդակը Հայաստանում	50
Ա.Ե. Ոսկանյան	Հայաստանի Հանրապետությունում գյուղատնտեսական արտադրանքի գնման (մթերման) արժեչղթայի կազմակերպման մոդել	54
Մ.Է. Սողոմոնյան	Պետության կողմից բնական մենաշնորհի կարգավորումը	59
Գ.Վ. Վարդանյան, Գ.Յ. Զեչիշյան	ՀՆԱ-ի և գործազրկության մակարդակի վիճակագրական վերլուծությունը	64

Ագրոնոմիա և ագրոէկոլոգիա

Ի.Է. Բուչենկով, Ի.Վ. Ռիշկեյ	Ջեռավոր հիբրիդացումը և պոլիպլոիդիան հաղարջենու և կոկոռչենու սելեկցիայում	68
Յ.Լ. Թերլենեզյան, Մ.Ա. Սարգսյան, Ա.Մ. Սարգսյան, Ա.Խ. Չակոբյան	Ոսկետուտի թրթուրների դեմ բակտերիական և քիմիական պատրաստուկների ենթաշեմային խտություններով փորձարկումներ խնձորենու այգիներում	72
Վ.Ա. Մարգարյան	Ծխախոտի բուրավետ սորտերի ֆոտոսինթեզի գենետիկայի հայեցակետերը և սելեկցիայի օպտիմալացման ուղիները. Ֆոտոսինթեզի ինտենսիվությունը	76
Լ.Ա. Սիրեյան	Պղնձի ռիսկի գնահատումը Ալավերդի քաղաքի շուկաներում իրացվող պտուղ-բանջարեղենում	82

Անասնաբուժական բժշկագիտություն և անասնաբուծություն

Գ.Յ. Գիլոյան, Ա.Յ. Գրիգորյան, Ն.Ա. Կասումյան	Ներկրված հողշտին ցեղի մաքրացել երինջների դուստրերից ստացված երկրորդ սերնդի կովերի կաթնային մթերատվության տարիքային առանձնահատկությունները	87
Գ.Յ. Գիլոյան, Ն.Ա. Կասումյան	Ֆլեկվի (սիմենթալ) ցեղի կովերի մթերատվությունն ըստ սերնդափոխության և կլիմայավարժեցման	91
Յ.Ա. Մանուկյան	ՀՀ մարզերի և առանձին տարածաշրջանների դասակարգումն ըստ խոշոր եղջերավոր կենդանիների բրուցելյոզի տարածվածության և վարակվածության աստիճանի	95

Սննդագիտություն և տեխնոլոգիա

Ա.Լ. Դաշտոյան, Է.Լ. Սահակյան, Զ.Յ. Ղարիբյան	Հավի մսից ապուխտի արտադրության տեխնոլոգիայի կատարելագործում	99
Ռ.Ս. Հայրապետյան	Դդմի նախնական մշակումը կոմպոտի արտադրությունում	102
Ն.Գ. Հովհաննիսյան, Ա.Ի. Նազարյան, Ա.Ս. Ալոյան	Ոսպի ալյուրից հատակաթուխ հացի տեխնոլոգիայի մշակում	106

СОДЕРЖАНИЕ

Аграрная инженерия

А.П. Тарвердян, С.Х. Папян, А.М. Есоян, Г.А. Айрапетян	Теория и расчет кинематико-геометрических параметров привода роторного комкоизмельчителя картофелекопателя	6
А.П. Тарвердян	О природе износа рабочей поверхности плужных отвалов	11
Г.А. Айрапетян	Зависимость угловой скорости комкоизмельчителя картофелекопателя от количества комков почвы	16
Р.В. Казинян	Регулирование величины смыва почвы при поверхностном орошении	20
С.Х. Папян, Л.Г. Антонян	Определение некоторых параметров горносклонного однорядного картофелекопателя	23
Д.П. Петросян, С.В. Оганнисян	Исследование работы ленточно-ложечного аппарата мотоблочной картофелесажалки	27
О.В. Варданян	Улучшение ресурса дискового тормозного механизма	31

Аграрная экономика и агробизнес

К.О. Аветисян, А.С. Тоникян	Анализ абсолютных показателей оценки финансовой устойчивости в компаниях по производству алкогольных напитков	34
А.С. Тамоян	Состояние и тенденции развития виноградарства в Вайоцзорском марзе РА	38
Э.С. Казарян, А.С. Тамоян	Рынок виноградо-винодельческой продукции и его экономическое значение в Армении	42
А.Э. Межлумян	Проблемы учета финансовых результатов в агропродовольственной сфере	46
А.А. Минасян, А.Г. Алексанян	Уровень развития электронного управления в Армении	50
А.Е. Восканян	Модель организации закупок (цепочки создания стоимости) сельскохозяйственной продукции в Республике Армения	54
М.Э. Согомонян	Участие государства в процессе регулирования естественных монополий	59
Г.В. Варданян, Г.О. Кешишян	Статистический анализ ВВП и уровня безработицы	64

Агрономия и агроэкология

И.Э. Бученков, И.В. Рышкель	Отдаленная гибридизация и полиплоидия в селекции смородины и крыжовника	68
Г.Л. Терлемезян, М.А. Саркисян, А.М. Саркисян, А.Х. Акопян	Испытание сублетальных доз бактериальных и химических препаратов против гусениц златогузки в яблоневых садах	72
В.А. Маркарян	Генетические аспекты фотосинтеза у ароматических сортов табака и пути оптимизации селекции: Интенсивность фотосинтеза	76
Л.А. Сиреян	Оценка риска содержания меди во фруктах и овощах, реализуемых на рынках г. Алаверди	82

Ветеринарная медицина и животноводство

Г.А. Гилюян, А.А. Григорян, Н.А. Касумян	Возрастные особенности молочной продуктивности коров второго поколения местной репродукции, полученных от дочерей завезенных чистопородных нетелей голштинской породы	87
Г.А. Гилюян, Н.А. Касумян	Продуктивность коров породы флекви (симментальская) в связи с акклиматизацией и сменой поколений	91
Г.А. Манукян	Классификация марзов и отдельных субъектов РА по степени распространенности и заражаемости бруцеллезом крупного рогатого скота	95

Продовольственная наука и пищевые технологии

А.Л. Даштоян, Э.Л. Саакян, К.Г. Гарибян	Совершенствование технологии производства копченостей из куриного мяса	99
Р.С. Айрапетян	Предварительная обработка тыквы в производстве компота	102
Н.Г. Оганесян, А.И. Назарян, А.С. Алоян	Разработка технологии производства хлеба с применением чечевичной муки	106